

R A P O R T
z konsultacji społecznych w sprawie
preferencji mieszkańców co do sposobu zagospodarowania parku miejskiego
Dolina Silnicy

URZĄD MIASTA KIELCE
kwiecień 2022 r.

OPRACOWANIE:
Krystyna Dobrowolska, Artur Hajdorowicz, Rafał Zamojski

1. Przedmiot konsultacji

Konsultacje społeczne dotyczyły preferencji mieszkańców co do zagospodarowania parku miejskiego Dolina Silnicy na odcinku od al. IX Wieków Kielc do ul. Jesionowej w Kielcach. Informacje uzyskane od mieszkańców w drodze tych konsultacji stanowią będą podstawę do opracowania ogólnego programu funkcjonalno – użytkowego dla planowanej do rewitalizacji zielonej przestrzeni parku Dolina Silnicy a w kolejnym kroku do opracowania projektów budowlanych i wykonawczych służących fizycznej realizacji planowanego przedsięwzięcia.

2. Termin konsultacji

Konsultacje odbywały się w dniach od 13.09.2021 r. do 31.10.2021 r.

3. Formy konsultacji

Konsultacje społeczne były prowadzone w następujących formach:

- 1) ankieta elektroniczna za pośrednictwem strony Idea Kielce (<https://idea.kielce.eu/konsultacje/>) w dniach od 13.09.2021 r. do 17.09.2021 r.
- 2) ankieta tradycyjna „papierowa” lub ustnie w następujących punktach konsultacyjnych i terminach:
 - a) punkt konsultacyjny 1 na ul. Głowackiego w dniu 18.09.2021 r. w godz. 12:00÷18:00
 - b) punkt konsultacyjny 2 na ul. Staszica w dniu 22.09.2021 r. w godz. 10:00÷16:00
- 3) ankieta tradycyjna „papierowa” w Klubach Seniora i ich filiach na terenie Miasta Kielce w dniach od 13.09.2021 r. do dnia 31.10.2021 r.
- 4) ustnie na spotkaniu otwartym w Strefie Relaksu w parku miejskim Dolina Silnicy w dniu 16.09.2021 r. o godzinie 16:30;
- 5) za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: artur.hajdorowicz@um.kielce.pl

4. Działania podjęte w ramach konsultacji wraz z omówieniem zastosowanych narzędzi konsultacyjnych

Konsultacje społeczne w sprawie preferencji mieszkańców co do zagospodarowania parku miejskiego Dolina Silnicy na odcinku od al. IX Wieków Kielc do ul. Jesionowej w Kielcach poprzedzone były wstępną debatą ekspercką nt. istniejącego stanu zagospodarowania Doliny Silnicy na przedmiotowym odcinku oraz możliwych i koniecznych kierunków zmian tego zagospodarowania w najbliższej przyszłości. We wstępnej debacie, w dniu 04.05.2021 r., wzięli udział eksperci zewnątrzni: arch. Wojciech Gwizdak; arch. Marcin Kamiński; architekt krajobrazu Tomasz Kurtek; specjalista ds. zarządzania zasobami przyrody i środowiska, ekolog Łukasz Misiuna; miejski aktywista, prezes Stowarzyszenia Przyjazne Kielce Arkadiusz Stawicki – oraz, ze strony Urzędu Miasta Kielce: wiceprezydentka Agata Wojda, dyrektor Wydziału Urbanistyki i Architektury UM Kielce arch. Artur Hajdorowicz, główny specjalista w Wydział Gospodarki Komunalnej i Środowiska UM Kielce Sebastian Wróblewski oraz główny specjalista (Stanowisko ds. Centrum Miasta i Współpracy z Przedsiębiorcami) w Wydziale Przedsiębiorczości i Komunikacji Społecznej Rafał Zamojski. Protokół ze wstępnej debaty eksperckiej stanowi **Załącznik nr 1** do niniejszego Raportu, zaś poruszane w niej zagadnienia merytoryczne i przedstawione przez ekspertów stanowiska stanowiły podstawę do opracowania kwestionariusza ankiety konsultacyjnej od strony merytorycznej. Przy opracowaniu kwestionariusz ankiety brali udział: Agata Wojda, Artur Hajdorowicz i Rafał Zamojski – treść projektu ankiety skonsultowano z ww. ekspertami oraz z socjologami: dr Janiną Kowalik i dr. Arturem Borcuchem. Zdecydowano, że konsultacje społeczne w kwestii zagospodarowania parku Dolina Silnicy będą się odbywały w sposób ciągły, w rytmie kolejnych kroków przygotowywania przedsięwzięcia, a omawianą w Raporcie ankietę należy traktować jako badanie opinii publicznych absolutnie wstępne, na poziomie bardzo ogólnym, ideowym. Założono, że etap kolejny – tj. sporządzenie koncepcji docelowego zagospodarowania parku – będzie prowadzony w formule partycypacji społecznej w decyzjach projektowych. Jako najlepsze narzędzie do wstępnych ideowych konsultacji uznano ankietę dla mieszkańców – w wersji elektronicznej na miejskiej platformie konsultacyjnej Idea Kielce oraz, dla osób nie korzystających z internetu, w wersji tradycyjnej „papierowej” dostępnej w Domach Seniora oraz w zorganizowanych w przestrzeni publicznej Kielc punktach konsultacyjnych (ust. 3 pkt 2 Raportu); ponadto

zorganizowano w przestrzeni parku dyskusję „na żywo” w dniu 16.09.2021 r. Udostępnienie ankiet w wersji elektronicznej oraz tradycyjnej, a także możliwość formułowania wypowiedzi „na żywo” zapewniło reprezentatywność wypowiedzi pod kątem demograficznym (ludzie młodzi, w sile wieku oraz seniorzy). W ankiecie zawarto zarówno odpowiedzi jednokrotnego wyboru, jak i w części pytań możliwość wielokrotnego wyboru odpowiedzi.

5. Zgłoszone opinie i uwagi mieszkańców oraz sposób ustosunkowania się do zebranych opinii i uwag

Wypowiedzi, opinie i uwagi mieszkańców zawarte są w następujących załącznikach do niniejszego raportu:

- a) **Załącznik nr 1 – „Protokół ze spotkania roboczego w budynku Urzędu Miasta Kielce w sprawie zagospodarowania doliny rzeki Silnicy w Kielcach na odcinku od alei IX Wieków Kielc do ulicy Jesionowej w dniu 04.05.2021 r.”**
- b) **Załącznik nr 2 – „Zbiornicze wyniki ankiety konsultacyjnej ws. preferencji mieszkańców co do zagospodarowania parku miejskiego Dolina Silnicy na odcinku od al. IX Wieków Kielc do ul. Jesionowej w Kielcach”**

Sposób ustosunkowania się do zebranych opinii i uwag: zebrane stanowiska mieszkańców będą wzięte pod uwagę jako podstawowe wytyczne przy sporządzaniu programu funkcjonalno-użytkowego parku, specyfikacji istotnych warunków zamówienia publicznego oraz założeń wyjściowych przy organizacji konkursu w formule partycypacyjnej.

6. Liczba podmiotów biorących udział w konsultacjach

W konsultacjach wzięło udział łącznie **751 mieszkańców** (736 wypełnionych ankiet + 15 osób na spotkaniu konsultacyjnym), w tym:

- a) ankietę w wersji elektronicznej na stronie <https://idea.kielce.eu/konsultacje/> wypełniło łącznie **308 osób**, w tym;
 - **155 kobiet**
 - **153 mężczyzn**
- b) ankietę w wersji tradycyjnej „papierowej” w Domach Seniora i w punktach konsultacyjnych wypełniło łącznie **428 osób**, w tym;
 - **328 kobiet**
 - **100 mężczyzn**
- c) w otwartym spotkaniu dyskusyjnym w Strefie Relaksu w parku miejskim Dolina Silnicy w dniu 16.09.2021 r. o godzinie 16:30 wzięło udział **15 osób**.

Na łączną ilość **736** ankiet, ankiety wypełniło **483 kobiety** (66%) i **253 mężczyzn** (34%).

7. Komórka organizacyjna Urzędu Miasta Kielce lub jednostka organizacyjna Miasta odpowiedzialna za merytoryczne przeprowadzenie konsultacji:

Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Kielce

Załącznik nr 1 do Raportu z konsultacji społecznych
ws. preferencji mieszkańców co do zagospodarowania parku miejskiego Dolina Silnicy
na odcinku od al. IX Wieków Kielc do ul. Jesionowej w Kielcach

P R O T O K Ó Ł

Ze spotkania roboczego w budynku Urzędu Miasta Kielce w sprawie zagospodarowania doliny rzeki Silnicy w Kielcach na odcinku od alei IX Wieków Kielc do ulicy Jesionowej w dniu 04.05.2021 r.

W spotkaniu wzięli udział:

Przedstawiciele Urzędu Miasta Kielce:

1. **Agata Wojda** – wiceprezydent Miasta Kielce
2. **Artur Hajdorowicz** – dyrektor Wydziału Urbanistyki i Architektury UM Kielce
3. **Sebastian Wróblewski** – główny specjalista; Wydział Gospodarki Komunalnej i Środowiska UM Kielce
4. **Rafał Zamojski** – główny specjalista, Stanowisko ds. Centrum Miasta i Współpracy z Przedsiębiorcami; Wydział Przedsiębiorczości i Komunikacji Społecznej

Ekspertci zewnętrzni:

5. **Wojciech Gwizdak** – architekt, przedstawiciel SARP O/Kielce, członek Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej przy Prezydencie Miasta Kielce
6. **Marcin Kamiński** – architekt, przedstawiciel SARP O/Kielce, członek Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej przy Prezydencie Miasta Kielce
7. **Tomasz Kurtek** – architekt krajobrazu, miejski aktywista
8. **Łukasz Misiuna** - specjalista ds. zarządzania zasobami przyrody i środowiska, ekolog, przyrodnik, prezes Stowarzyszenia Psychoedukacyjno-Przyrodniczego MOST
9. **Arkadiusz Stawicki** – miejski aktywista, prezes Stowarzyszenia Przyjazne Kielce

Spotkanie rozpoczęła Pani **Prezydent Agata Wojda** dziękując za udział w spotkaniu i podkreślając strategiczne znaczenie dla miasta i dobrostanu kielczan przestrzeni doliny rzeki Silnicy na rozpatrywanym odcinku oraz - biorąc pod uwagę stan istniejący - konieczność interwencji w kwestii jej prawidłowego i docelowego zagospodarowania na podstawie spójnej całościowej wizji oraz przeprowadzenia w pierwszym kroku szerokich konsultacji społecznych na temat preferencji mieszkańców co do tego zagospodarowania.

Następnie dyr. **Artur Hajdorowicz** przedstawił cel spotkania roboczego z ekspertami zewnętrznymi wyrażając opinię, że wobec walorów przyrodniczo-krajobrazowych przedmiotowego odcinka doliny rzeki Silnicy oraz faktu objęcia większości jej powierzchni granicami Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu z naczelnym postulatem zachowania w stanie zbliżonym do naturalnego - jego zdaniem - w przygotowywanych konsultacjach społecznych kwestia docelowego sposobu zagospodarowania nie powinna być postawiona w sposób absolutnie otwarty, dowolny, a dyskusję publiczną na ten temat, aby przyniosła wymierne efekty do dalszej kontynuacji prac, należałoby profesjonalnie skanalizować, ukierunkować w ramach zdefiniowanych ograniczeń i właściwie rozpoznanego potencjału tego obszaru. Jako cel spotkania „eksperskiego” określił wypracowanie wspólnego ideowego stanowiska – jaka powinna być w ogólnych założeniach wizja **docelowego krajobrazu i użyteczności tzw. „dolin”, jakie funkcje powinny on pełnić w strukturze miasta, gdzie jest granica potencjalnych przekształceń kulturowych i krajobrazowych oraz jakiego typu funkcjonalności i ingerencje w krajobraz naturalny są pożądane a jakie elementy stanowiłyby dla niego zagrożenie. Podkreślił, że o ile uda się wypracować wspólne stanowisko** - będzie ono drogowskazem dla dalszych czynności, w szczególności planowanych do przeprowadzenia konsultacji społecznych.

Dyskusję otworzył **Łukasz Misiuna** stwierdzając, że pod względem zasobów przyrodniczych rozpatrywany odcinek doliny Silnicy nie jest specjalnie cenny, ponieważ w dużej mierze został już przekształcony kulturowo. Zwrócił jednak uwagę, że rzeka Silnica i jej dolina jako całość stanowi korytarz ekologiczny na poziomie ponadlokalnym. Podzielił przy tym ogólnie odcinki doliny rzeki

Silnicy ogólnie je charakteryzując i wartościując pod względem przyrodniczym, wskazując jako zachowujące cenny charakter naturalny: na odcinku od źródeł rzeki do zalewu kieleckiego oraz na odcinku od Pakosza do ujścia; pozostały „miejski” przebieg określił jako silnie przekształcony, co do zasady pozbawiony rzadkich i chronionych gatunków i nie wymagający gatunkowej ochrony przyrodniczej. Zwrócił też uwagę na aspekt obszarów i zjawisk zalewowych w dolinie Silnicy, który także silnie determinuje sposób zagospodarowania. Poddał pomysł wprowadzenia wzdłuż uregulowanego w przeszłości koryta rzeki (i nie tylko) nasadzeń odpowiednio dobraną roślinnością celem powiększenia lokalnej kumulacji wilgoci.

Tomasz Kurtek podkreślił, że dolina rzeki Silnicy w ujęciu urbanistycznym stanowi silną zieloną oś w strukturze całego miasta Kielce, zlokalizowaną na kierunku północ-południe i na problem doliny Silnicy należy patrzeć dużo szerzej – tj. całościowo - niż na jeden z jej odcinków pomiędzy al. IX Wieków Kielc a ulicą Jesionową. Zaproponował, aby w ogólnym ujęciu przestrzennym stworzyć strefę buforową wokół doliny, bezpośrednio przy jej granicach, aby powstrzymać w tej strefie rosnącą presję inwestycyjną. Podkreślił znaczenie jak największej infiltracji wody i konieczność uformowania w przekroju doliny tarasów zalewowych obsadzonych roślinnością infiltrującą wodę, co powinno być poprzedzone analizą lokalnych problemów związanych z okresowym wysokim stanem wód. W kwestii nawierzchni utwardzonych (m.in. drogi rowerowe) zaproponował nawierzchnie żywiczne przepuszczalne. Zaproponował też aby potencjalne place zabawa kształtować w formie i materiale jako „naturalne”.

Marcin Kamiński, podkreślając że jest zwolennikiem budowy społeczeństwa obywatelskiego a docelowe zagospodarowanie przestrzeni omawianego odcinka doliny Silnicy musi odpowiadać na rzeczywiste potrzeby ludzi i mieszkańców, stwierdził, że konsultacje społeczne na ten temat powinny być jednak przez samorząd skanalizowane – aby uniknąć dużej ilości postulatów nie trafionych („ignorancja tłumu”) lub też często występującego zjawiska podziału wzajemnie wykluczających się wniosków i stanowisk w proporcjach 50/50%. Poparł przy tym wcześniejsze stanowiska przedmówców, iż problemu zagospodarowania doliny rzeki Silnicy nie należy sprowadzać wyłącznie do odcinka pomiędzy al. IX Wieków Kielc a ulicą Jesionową (jako jednego z licznych jej elementów), a rozpatrywać całościowo. Zaproponował, aby całą dolinę rzeki Silnicy w granicach administracyjnych Kielc podzielić na kilka odrębnych obszarów funkcjonalnych (stref) oraz przeanalizować relacje pomiędzy „zieloną osią” doliny Silnicy i jej „przeciwieństwem” – „osią zurbanizowaną”. Powinna powstać mapa doliny Silnicy ze strefami oraz z rozmieszczeniem punktów/rejonów „ważnych” i w taki całościowy sposób należałoby podejść do konsultacji społecznych. Zwrócił uwagę na fakt, że projekt tzw. „Parku wodnego” w dolinie Silnicy jako efekt niedawnego konkursu urbanistyczno-architektonicznego jest w posiadaniu Miasta Kielce i w tym zakresie problem wizji zagospodarowania fragmentu doliny Silnicy został już rozwiązany.

Wojciech Gwizdak zwrócił uwagę na problem dostępności zewnętrznej doliny Silnicy i konieczność podniesienia komfortu i jakości komunikacji pieszej w relacjach z terenami zewnętrznymi, zurbanizowanymi, także pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych (w tym przejścia podziemne i nadziemne). W szczególności należy skoncentrować się na zagadnieniach komunikacji pieszej i rowerowej w poprzek osi doliny. Wyraził przekonanie, że elementem koniecznym do ujęcia w planach inwestycyjnych jest znacząca poprawa wszechstronnie rozumianego skomunikowania obszaru dolin z otaczającymi je obszarami zurbanizowanymi.

Prezydent Agata Wojda, kierując dyskusję ponownie na kluczowy odcinek doliny rzecznej pomiędzy al. IX Wieków Kielc a ul. Jesionową, zwróciła uwagę na pewną asymetryczność topografii i funkcji doliny (a co za tym idzie - potencjałów i możliwości) po stronie wschodniej i zachodniej koryta samej rzeki. O ile strona zachodnia doliny jest kulturowo przekształcona i stanowi krajobraz otwarty wyposażony w przyjazny ciąg pieszo-rowerowy, strefę relaksu, siłownię, plac zabaw itp. - to strona wschodnia (ze stromymi skarpami) posiada w obecnie dużej części charakter „dziko – naturalny”, stwarzający jednak duże możliwości adaptacji dla relaksu i wypoczynku bez zmiany naturalnego charakteru i klimatu. Przychyliła się do rozwiązań materiałowych i technologicznych „naturalnych”

(place zabaw, ścieżki, alejki). Zwróciła uwagę na problem niedostatecznej ilości i jakości przejść poprzecznych przez samo koryto rzeki – kładek i mostków pieszo-rowerowych. Wskazała jako problem zjawisko obudowywania bezpośredniego sąsiedztwa korony skarp doliny inwestycjami deweloperskimi. Wskazała skarpy zewnętrzne doliny jako odpowiednie do intensywnych nasadzeń roślinnych o rozmaitych funkcjach, także w aspekcie kształtowania atrakcyjnej perspektywy krajobrazu, po raz kolejny postulując przemyślaną intensyfikację nasadzeń roślinności.

Tomasz Kurtek zwrócił uwagę na fakt, że racjonalnym byłoby, aby przykładem innych miast (np. Kraków) otwarte ogólnomiejskie tereny zielone posiadały tzw. zaplecze gastronomiczne. W przypadku braku innych możliwości zaproponował funkcję sezonowej kawiarenki rowerowej („bike cafe”) lub też na podobnych zasadach dopuszczenie gastronomii mobilnej („food truck”).

Łukasz Misiuna zauważył, że w Kielcach w dużym tempie ubywa terenów zielonych, co pogarsza standard życia i może być jedną z przyczyn utraty mieszkańców. Podkreślił niedocenianą rolę kontaktu z naturą dla dobrostanu psychicznego człowieka, także przy typowo cywilizacyjnych zaburzeniach psychosomatycznych. Poddał pomysł utworzenia rodzaju parku dla dzieci.

Marcin Kamiński poddał pomysł utworzenia przez miasto platformy komunikacyjnej, gdzie każdy mieszkaniec mógłby „wrzucać” rozmaite konkretne pomysły związane z konsultowanym zagospodarowaniem przestrzeni, które byłyby następnie analizowane przez odpowiednie służby samorządowe.

Prezydent Agata Wojda uznała propozycję Marcina Kamińskiego za interesującą i poparła tworzenie bazy danych dla różnych pomysłów i inicjatyw mieszkańców niekoniecznie ze ścisłą propozycją lokalizacji, także w kontekście budżetu obywatelskiego.

Marcin Kamiński powrócił do idei waloryzacji przestrzennej całej doliny Silnicy w granicach miasta, podzielił ją na podobszary oraz całościowej analizy jakie rodzaje użyteczności są optymalne dla każdego z nich. Wspomniał o konieczności uwzględniania spacerów z psami oraz placach zabaw dla dzieci wyrażając pogląd, że park – niezależnie od jego charakteru – nie może być pozbawiony tego typu infrastruktury.

Tomasz Kurtek zauważył, że – patrząc na publiczne tereny zielone ogólnie – wiele kolejnych „akcyjnych” inicjatyw związanych z ich zagospodarowaniem jest realizowanych bez całościowego spójnego planu i rezultatem jest przestrzeń będąca zlepkiem nie do końca przemyślanych luźnych pomysłów; jako przykład podał m.in. budowę grilla w parku Adolfa Dygasińskiego. Zauważył też, że niemal wszystkie realizacje w tym zakresie w ostatnich latach koncentrują się wyłącznie na potrzebach dzieci, z pominięciem pozostałych grup społecznych. Podkreślił, że w zagospodarowaniu należy dążyć do „miksowania” użyteczności dla różnych grup wiekowych (np. stoliki szachowe), ale przede wszystkim działać na bazie ogólnej całościowej koncepcji.

Wojciech Gwizdak stwierdził, że dolina Silnicy jest pewnego rodzaju buforem, który posiada największą możliwość bioretencji i wymaga odbudowy biologicznej na całym jej przekroju, począwszy od samego koryta (roślinność wzdłuż cieków) aż do zielonego zamknięcia krajobrazowego na górze (tj. na koronie skarp doliny).

Marcin Kamiński stwierdził, że ogólnie naturalistyczny charakter parku/doliny powinien być „azymutem” dla kolejnych projektów związanych z doliną Silnicy realizowanych w formie szeregu konkursów na wyodrębnione jej obszary, z koniecznością identyfikacji wizualnej tych obszarów.

Arkadiusz Stawicki zadeklarował zorganizowanie na omawiany temat tzw. „burzy mózgów” w kierowanym przez niego Stowarzyszeniu Przyjazne Kielce. Poparł pogląd, że należy się zająć całym przebiegiem rzeki przez miasto. Zwrócił uwagę na zjawisko, że na całym przebiegu Silnicy miasto „odwróciło się” od rzeki w relacjach funkcjonalno – przestrzennych. Podkreślił, że olbrzymi potencjał

środowiskowy i rekreacyjno-wypoczynkowy zalewu kieleckiego został zaprzepaszczony i do chwili obecnej całkowicie niewykorzystany. Jako przykład „odwrócenia się” miasta od rzeki podał zagospodarowanie skweru Szarych Szeregów, gdzie sama Silnica na boku skweru jest zmarginalizowana i ludzie są odcięci od rzeki. Zwrócił uwagę na presję inwestycyjną w rejonie doliny (przy ul. Zagnańskiej, Okrzei, 1 Maja) i powstającą w bezpośrednim sąsiedztwie intensywną zabudowę oceniając to zjawisko zdecydowanie negatywnie.

Sebastian Wróblewski, nawiązując do wcześniejszych wypowiedzi zauważył, że problemem jest traktowanie terenów parkowych jako pewnego rodzaju rezerwy terenowej do lokalizowania różnych przedsięwzięć, przed którymi nieraz trzeba je „bronić” (np. niedawny pomysł usytuowania pumtracku w parku Dolina Silnicy w ramach budżetu obywatelskiego). Sprzyja temu brak całościowej koncepcji dla poszczególnych obiektów o której wspominał Tomasz Kurtek. Nawiązując do wypowiedzi Arkadiusza Stawickiego stwierdził, że choć skwer Szarych Szeregów „odwrócony jest” od rzeki istnieje dzięki rzece (co jest charakterystyczne w układzie terenów zieleni w mieście) a roślinność wzdłuż koryta izoluje od ulicy i zabudowy. W jego opinii zagospodarowanie doliny Silnicy powinno iść w kierunku naturalistycznego charakteru z wykorzystaniem założeń koncepcji z 2016, eksponując kwestie retencji. Choć nie da się ze względu na ograniczenia terenowe renaturyzować koryta rzeki na całym odcinku ul. Jesionowa – al. IX Wieków Kielc można za pomocą mniejszych, możliwych do wykonania działań, „zmiękczyć” je w odbiorze np. zastosować zamiast betonowych umocnień biologiczną obudowę brzegów z wykorzystaniem roślinności.

Wojciech Gwizdak stwierdził, że przy wodzie czy parku dobrze jest mieć budynki użyteczności publicznej np. dom kultury, gastronomia itp.

Arkadiusz Stawicki zauważył, że nabrzeże może i powinno „żyć” – jako przykład podał odcinek Silnicy pomiędzy ulicą Sienkiewicza a ulicą Solną (ścieżka rowerowa, ogródki gastronomiczne). Ponownie wrócił do problemu zalewu kieleckiego poddając pomysł budowy bariery (muru oporowego) od strony cmentarza. W kwestii doliny Silnicy stwierdził, że aby wygenerować w niej ruch pieszy, należałoby połączyć obie strony miasta budując minimum cztery ażurowe mosty/kładki w poprzek doliny. Poparł ideę, aby zagospodarowanie doliny Silnicy rozpatrywać na odcinku od zalewu kieleckiego do Kadzielni, pamiętając o funkcjach użytkowych (m.in. relacje pomiędzy ogródkami i parkiem). Przypomniał o konieczności analiz kosztów późniejszego utrzymania. Stwierdził, że żadna prowadzona w mieście inwestycja nie zarabia na swoje utrzymanie. Ponownie podkreślił, że miasto jest odwrócone od rzeki i trzeba to naprawiać – a jeśli wprowadzi się do doliny rzeki odpowiednią ilość ludzi, to siłą rzeczy pojawi się (nie przy rzece, na obrzeżach doliny) mała gastronomia. Zalecił rozpatrywanie zagospodarowania doliny Silnicy w szerszym kontekście; na przykład, gdyby od strony ulicy Biskupa Czesława Kaczmarka (obecnie bufor) wykonać przejścia do bulwarów nadbrzeżnych Silnicy i do skweru Szarych Szeregów, skutek byłby pozytywny jak w przypadku rejonu ulicy Solnej. Uważa, że dolinę Silnicy należy pozostawić jako jak najbardziej zieloną, jednak w odpowiedniej odległości od koryta rzeki dobrze byłoby ją wyposażyć w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną jak np. plac zabaw, miejsce dla rowerzystów.

Marcin Kamiński zwrócił uwagę na problem dojazdu samochodem i parkowania w zasięgu doliny Silnicy, poruszając także kwestie dojścia do doliny z obszaru ob. Urzędu Wojewódzkiego i Marszałkowskiego.

Arkadiusz Stawicki stwierdził, że funkcje rekreacyjno-rozrywkowe (w szczególności dla dzieci) oraz środki na bioretencję należałoby kumulować w rejonie zalewu kieleckiego, a „doliny” pozostawić jako zielone. Zauważył, że Kielce zajmują wysokie miejsce w rankingu zielonych miast z uwagi na fakt, że posiadają dużo terenów zielonych na obrzeżach - a dolina Silnicy mogłaby być zwornikiem tych wszystkich obszarów. Przypomniał też o atrakcji, jaka jest wodny plac zabaw.

Marcin Kamiński, nawiązując do wypowiedzi Arkadiusza Stawickiego o układzie terenów zielonych, przypomniał o klasycznej kompozycji parkowo-ogrodowej „sectio/ambulatio”, odnosząc je do układu w skali miasta.

Wojciech Gwizdak wyraził opinię, iż mieszkańcy nie są od podejmowania śmiałych wielkoskalowych decyzji urbanistycznych i są miejsca i zagadnienia, gdzie decyzje powinni podejmować fachowcy.

Rafał Zamojski stwierdził, że należy się skupić na zagadnieniach najbardziej obecnie istotnych a zagospodarowanie doliny Silnicy należy rozpatrywać w szerszym kontekście miasta dla przyspieszenia pewnych jego przemian. Zwrócił uwagę na inwestycje kubaturowe w rejonie ulicy Okrzei oraz problem odwracania się powstającej zabudowy od rzeki jako zły skutek braku planu miejscowego. Jako przykład takiej sytuacji podał nieruchomość „Villa Kamilla” wskazując, że fatalne jest, iż budynek jest odwrócony od rzeki i parku - przez odstąpienie od planowania, w miejscu, które wręcz idealnie pasuje na bulwarowy front z parkową gastronomią zrealizowano garażowe zaplecze. Również w nowo budujących się budynkach między Okrzei a rzeką brak jest miejsca na usługi od strony rzeki. Podkreślił, że w jego myśleniu systemowym o przestrzeni głównym celem jest stworzenie z „dolin” parku i taki cel jawi się też w ujęciu całościowym rzeki Silnicy. Uważa, że punktem wyjściowym do rewaloryzacji doliny jest wszechstronna analiza warunków komunikacyjnych (pieszych, rowerowych, samochodowych, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych) – w szczególności analiza i opracowanie stosownych osi komunikacyjnych oraz wszystkich możliwych punktów wejścia/wyjścia na styku doliny z sąsiadującymi obszarami zurbanizowanymi. Za jedno z najważniejszych elementów zagospodarowania uznał mosty/kładki nad korytem rzeki łączące obie strony doliny. Wyraził pogląd, że teren powinien zachować formę i charakter naturalistycznego parku angielskiego, opowiedział się za wprowadzeniem funkcji gastronomicznej np. w formie „foodtruck’a” (np. w rejonie al. IX Wieków Kielc lub w rejonie ulicy Okrzei).

Marcin Kamiński zwrócił uwagę, że konkurs architektoniczny na zagospodarowanie nie zawsze jest najlepszą procedurą na wyłonienie konkretnej, szczegółowej wizji zagospodarowania i na świecie są też inne formy współpracy z architektami – ponieważ tryb konkursowy w zasadzie eliminuje bezpośrednią komunikację i dialog pomiędzy zamawiającym/mieszkańcami a projektantem. Podał przykład procedury „flamandzkiej” często stosowanej w innych krajach w odniesieniu do zagospodarowania parków i innych przestrzeni publicznych. Podkreślił, że jest to formuła projektowania partycypacyjnego, konkurs jest jawny, partnerów wybiera się wg klucza a w efekcie końcowym wybiera się nie projekt, tylko pracownię. Jako przykład projektowania partycypacyjnego w Kielcach podał opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego dla rewitalizacji skweru im. Ireny Sendlerowej.

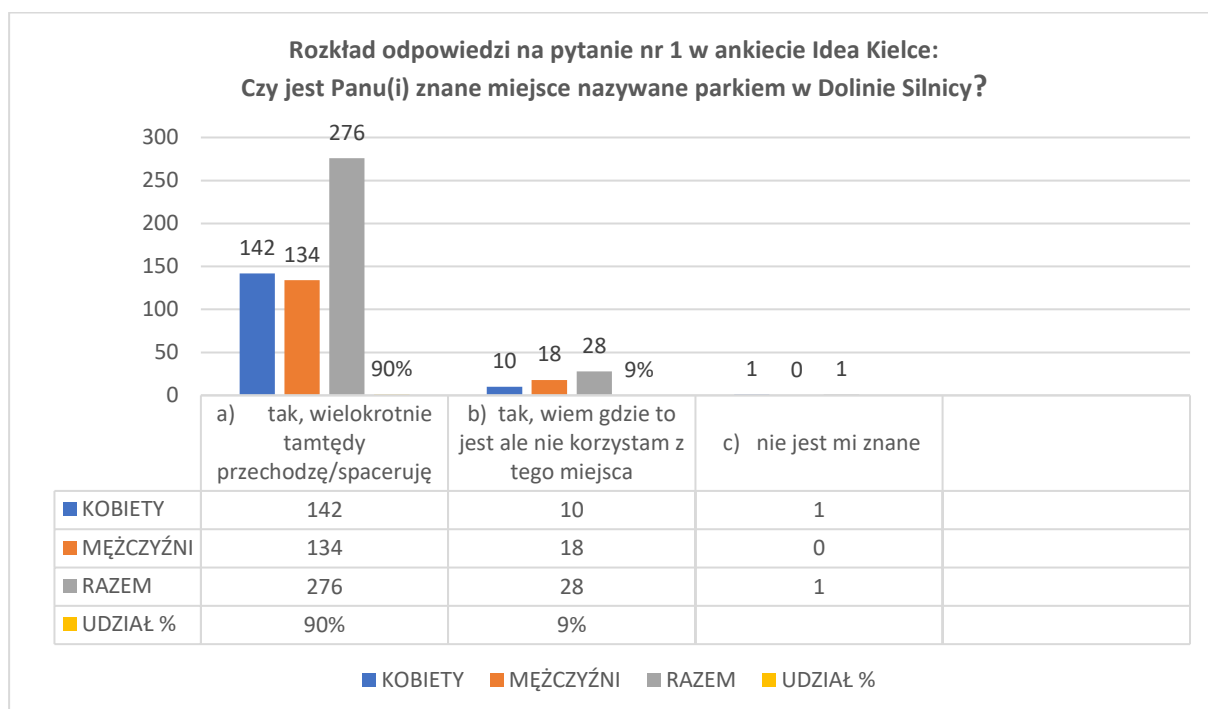
Na zakończenie spotkania uczestnicy ustalili, że kolejne spotkanie dobrze byłoby odbyć z wydrukiem ortofotomapy doliny Silnicy.

Protokół sporządził:
Artur Hajdorowicz

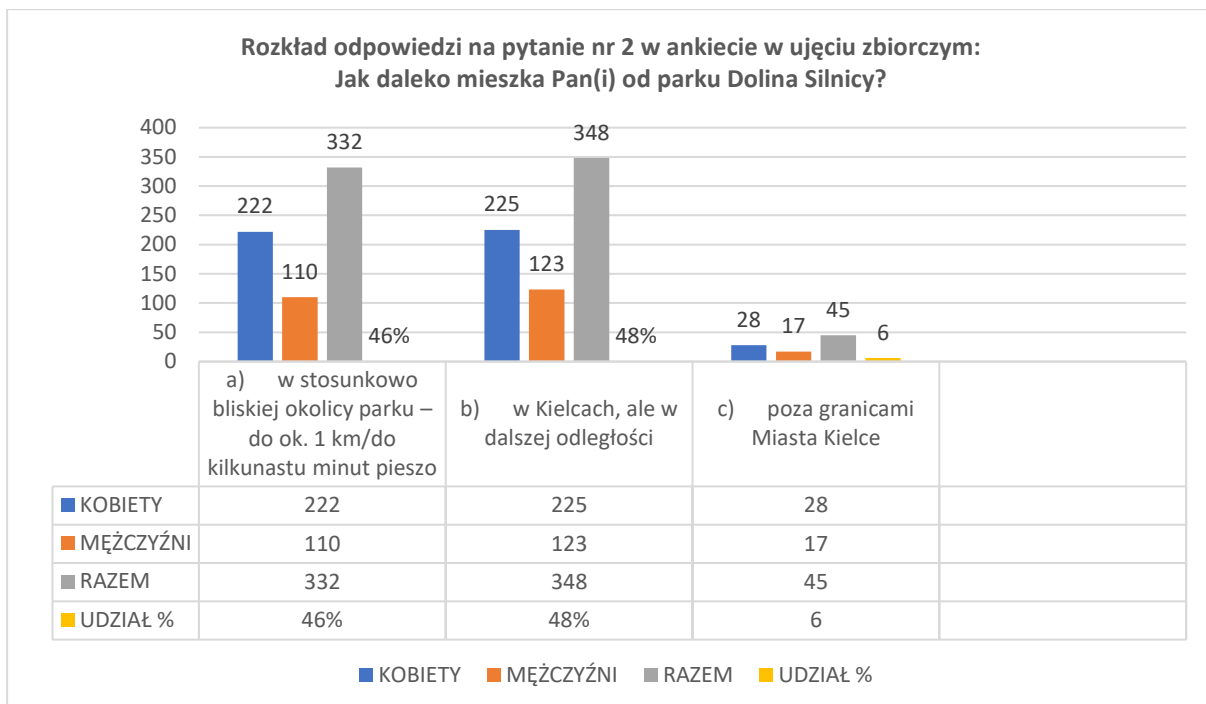
Załącznik nr 2 do Raportu z konsultacji społecznych
 ws. preferencji mieszkańców co do zagospodarowania parku miejskiego Dolina Silnicy
 na odcinku od al. IX Wieków Kielc do ul. Jesionowej w Kielcach

**Zbiorcze wyniki ankiety konsultacyjnej ws. preferencji mieszkańców co do zagospodarowania
 parku miejskiego Dolina Silnicy na odcinku od al. IX Wieków Kielc do ul. Jesionowej w Kielcach**

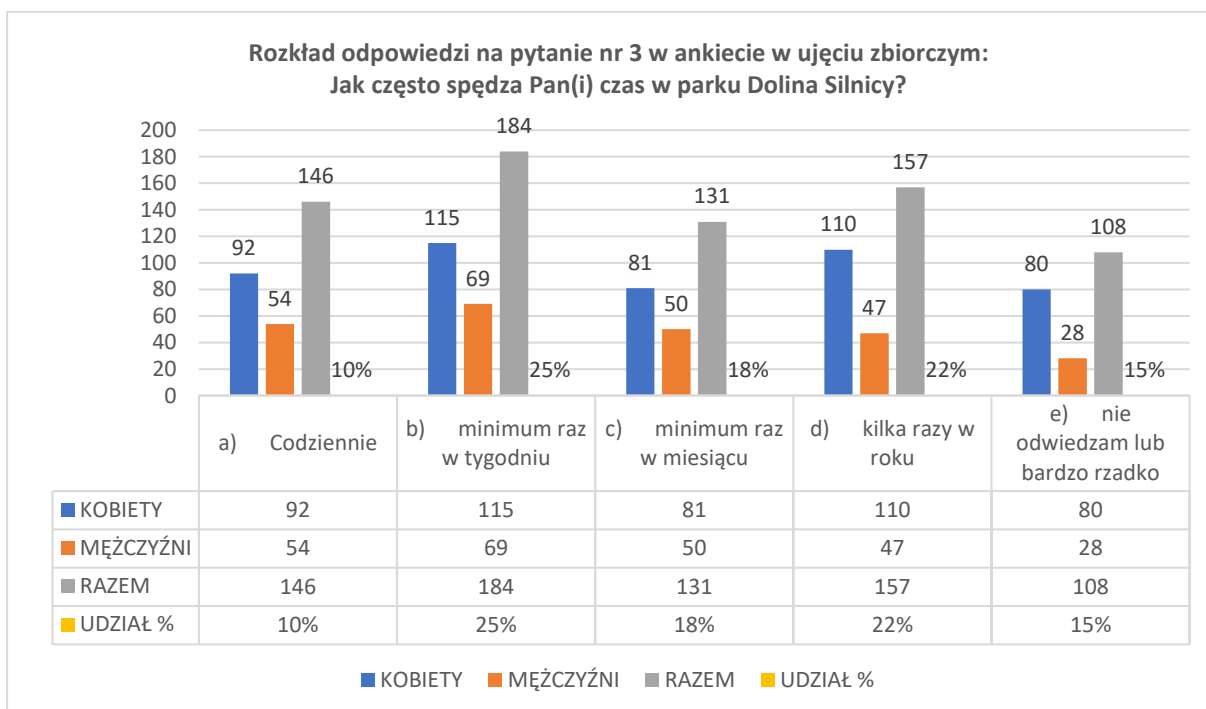
**Uwaga: wyniki pytań i odpowiedzi tzw. „wolnych” (nr nr 4, 19 i 20) w końcowej części zestawienia –
 str. 18÷22**

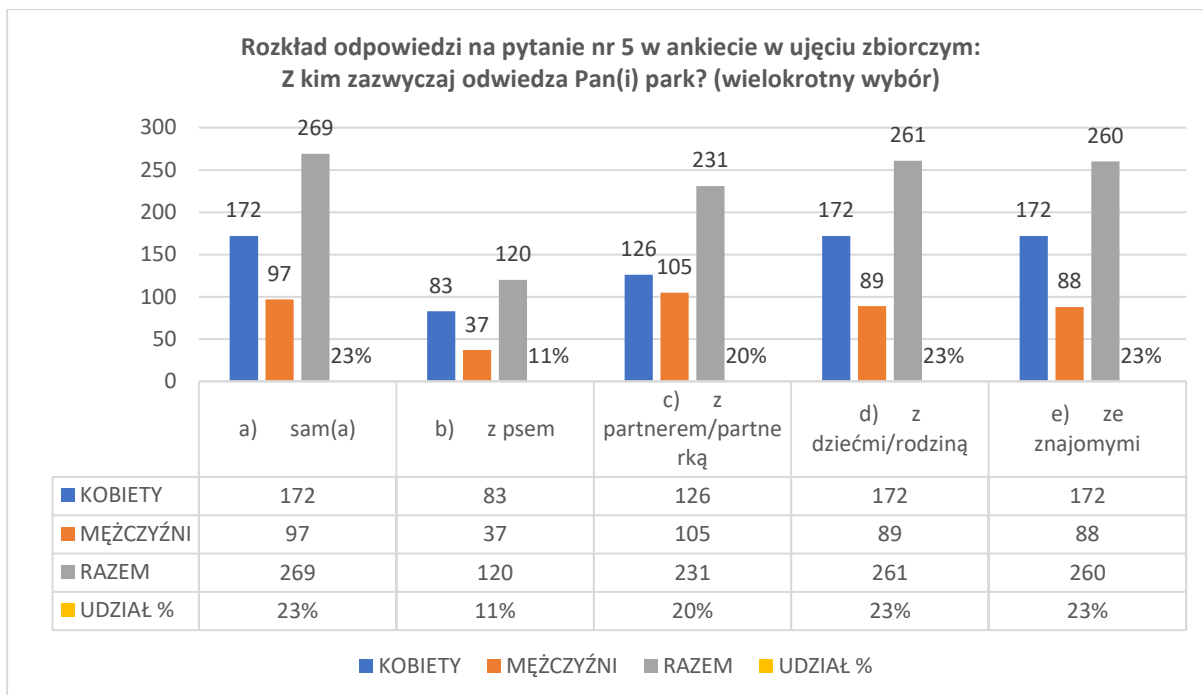
Mającą dać odpowiedź na to pytanie szczegółową ankietę wypełniło 736 kielczanek i kielczan, w tym 308 osób elektronicznie na portalu Idea Kielce i 428 w wersji papierowej. Wersja papierowa wypełniana była przede wszystkim w domach seniora, co oznacza dużą grupę respondentów powyżej 60 roku życia (ogółem 296 osób czyli 40%). Mimo reklamy we wszystkich mediach oraz długiego okresu, w którym ankietę można było wypełniać, nie cieszyła się ona popularnością wśród osób młodych tj. do 25 roku życia (jedynie 59 osób czyli 8%). We wszystkich grupach wiekowych wśród respondentów przeważały kobiety – przewaga ta zdecydowanie rosła wraz z wiekiem.

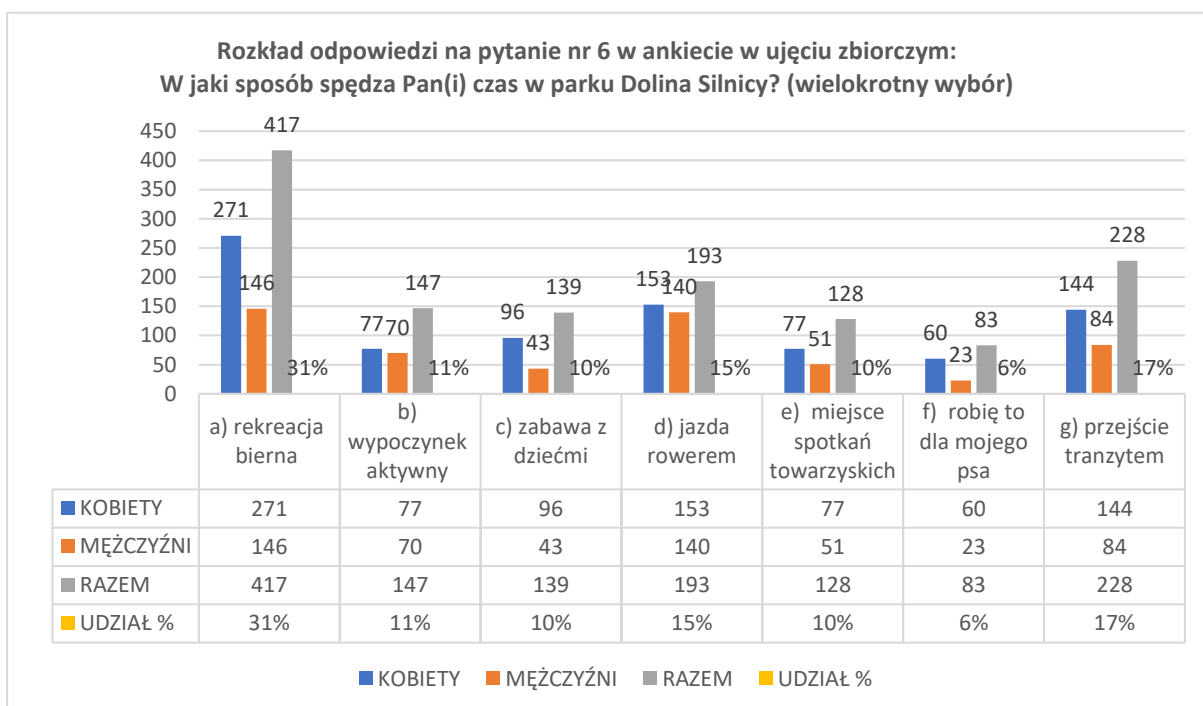
Ankietę wypełniły zarówno osoby mieszkające obok parku (46% respondentów), jak i w dalszej od niego odległości.

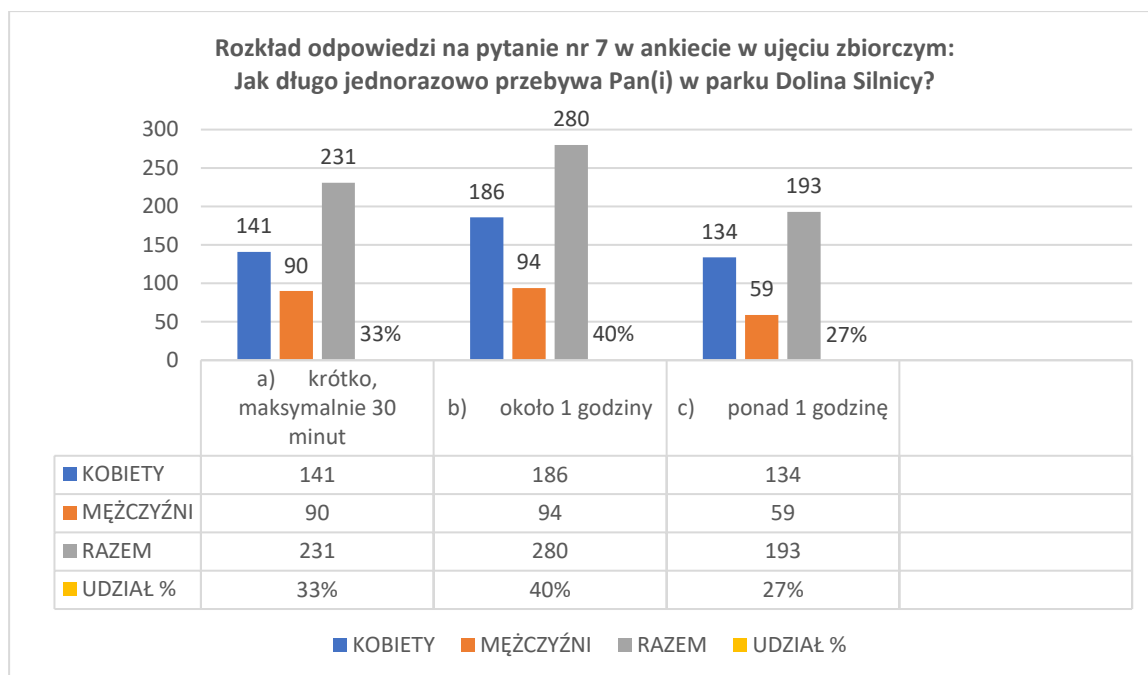
Równo rozłożyły się głosy tych, którzy zadeklarowali przebywanie w Dolinie mniej lub bardziej często lub rzadko (codziennie – 10%, co najmniej raz w tygodniu – 25%, co najmniej raz w miesiącu – 18%, kilka razy do roku – 22%, bardzo rzadko lub wcale – 15%).

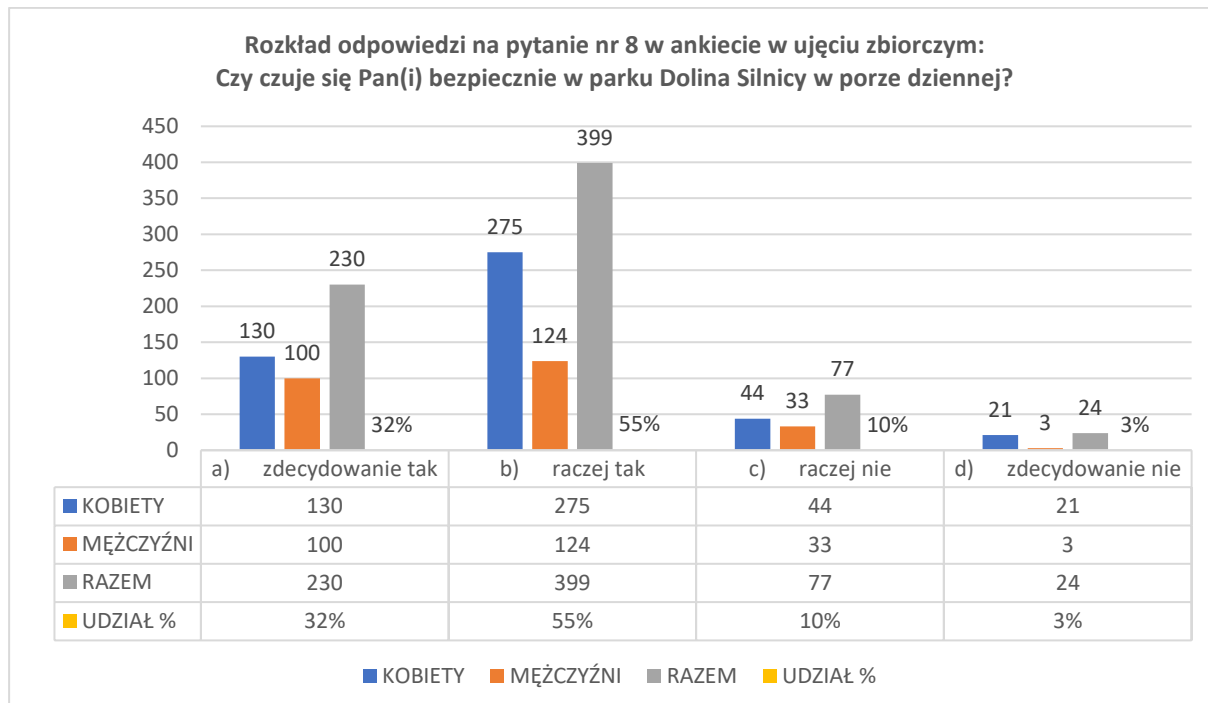
2/3 ankietowanych (66%) zadeklarowało, że najczęściej przebywa w Dolinie Silnicy w czymś towarzystwie (rodziny, dzieci, partnera, partnerki, znajomych). Dla 11% to przede wszystkim miejsce spacerów z psem.

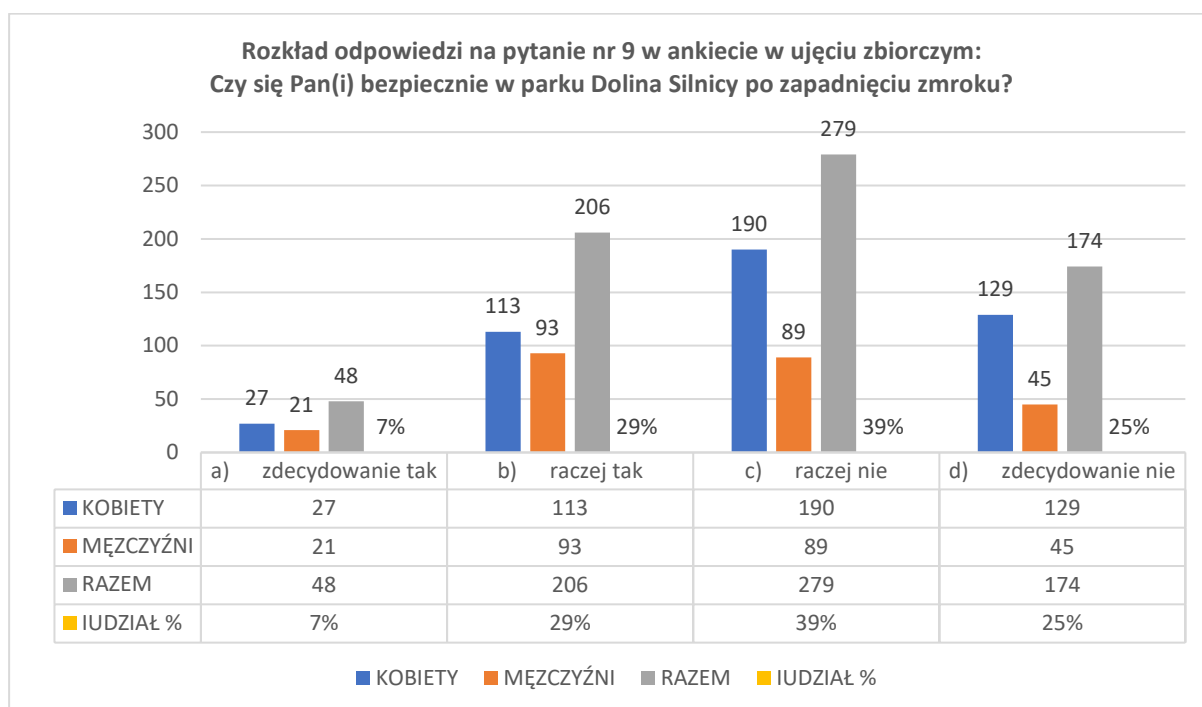
Główny sposób spędzania czasu w Dolinie to rekreacja bierna (31%), co koreluje z odsetkiem respondentów-seniorów. Dla 17% park jest „po drodze” z punktu A do punktu B czyli miejscem pieszego tranzytu. Zapewne dotyczy to też istotnej części deklarujących spędzanie w jego przestrzeni czasu poprzez jazdę na rowerze (15%). Po ok. 10% respondentów deklaruje, że Dolina jest dla nich miejscem spotkań towarzyskich, wypoczynku aktywnego albo zabaw z dziećmi.

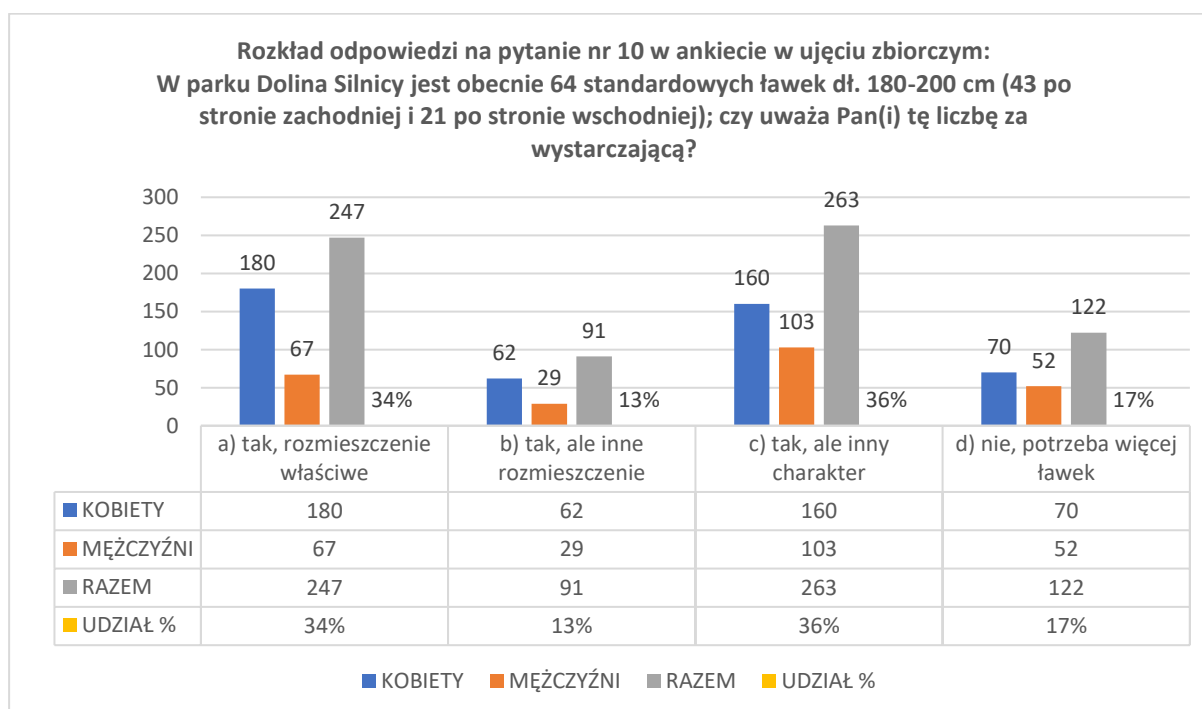
2/3 ankietowanych (67%) zadeklarowało, że zazwyczaj przebywa w parku godzinę lub dłużej.

Park Dolina Silnicy jest postrzegany jako miejsce bezpieczne w dzień (87%) i niebezpieczne po zapadnięciu zmroku (64%). Zauważona jest prawidłowość, że stosunkowo bezpiecznie czują się osoby, które deklarują częsty pobyt w Dolinie Silnicy, mniej pewnie czują się osoby korzystające z przestrzeni rzadko.

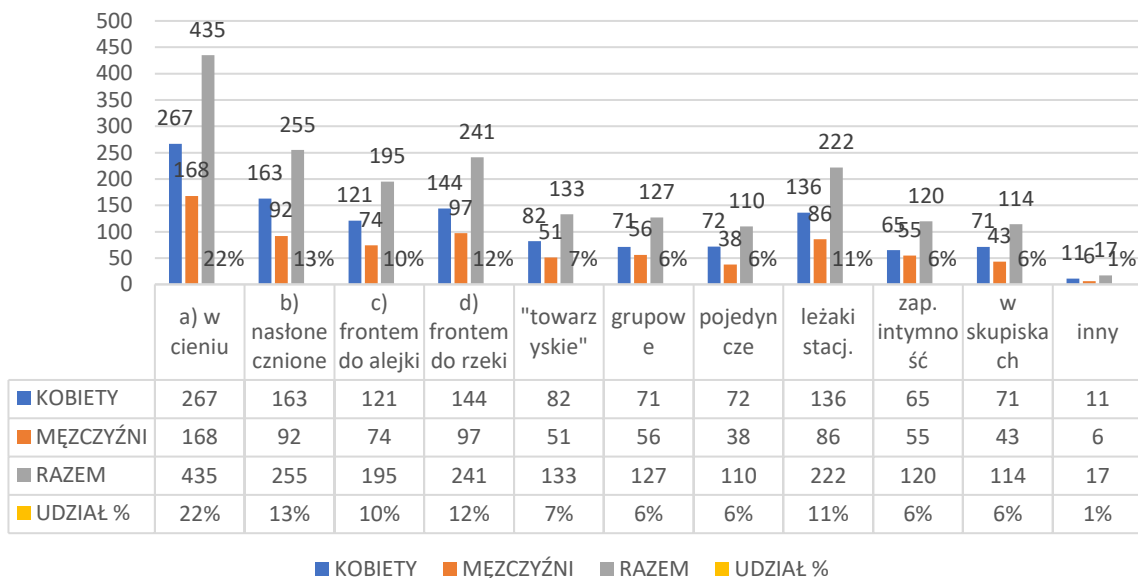

Park Dolina Silnicy jest postrzegany jako miejsce bezpieczne w dzień (87%) i niebezpieczne po zapadnięciu zmroku (64%). Zauważona jest prawidłowość, że stosunkowo bezpiecznie czują się osoby, które deklarują częsty pobyt w Dolinie Silnicy, mniej pewnie czują się osoby korzystające z przestrzeni rzadko.

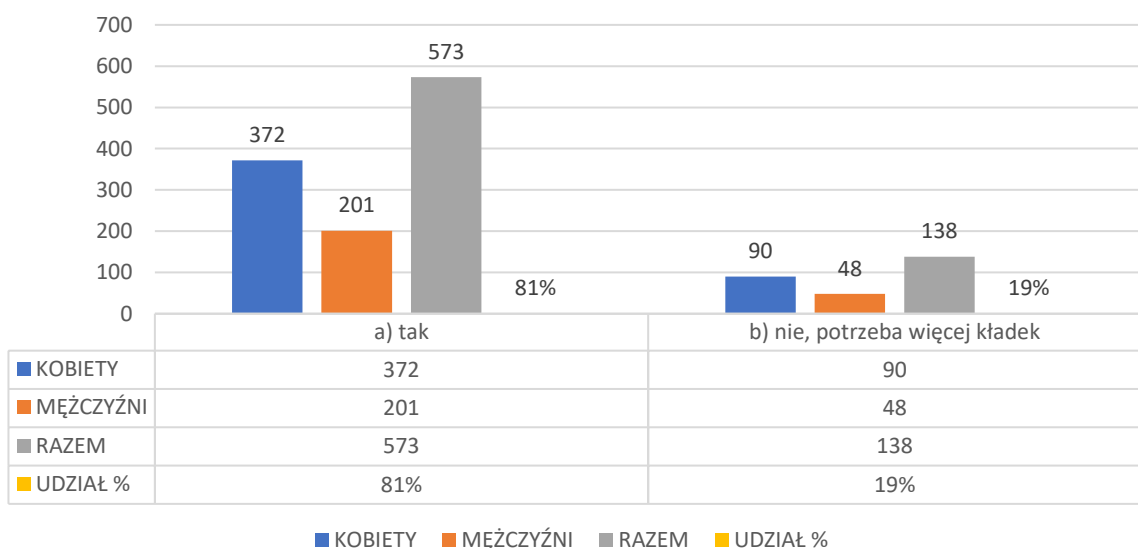
Aż 83% respondentów stwierdziło, że obecna ilość ławek jest wystarczająca, jednakże zdecydowana większość z nich uważa, że miejsca do siedzenia powinny mieć inny charakter lub stać w innych miejscach (34% uznało, że i aktualna ilość ławek i ich rozmieszczenie/charakter są właściwe).

**Rozkład odpowiedzi na pytanie nr 11 w ankiecie w ujęciu zbiorczym:
Jaki sposób ustawienia ławki Pan(i) preferuje? (wybór wielokrotny)**

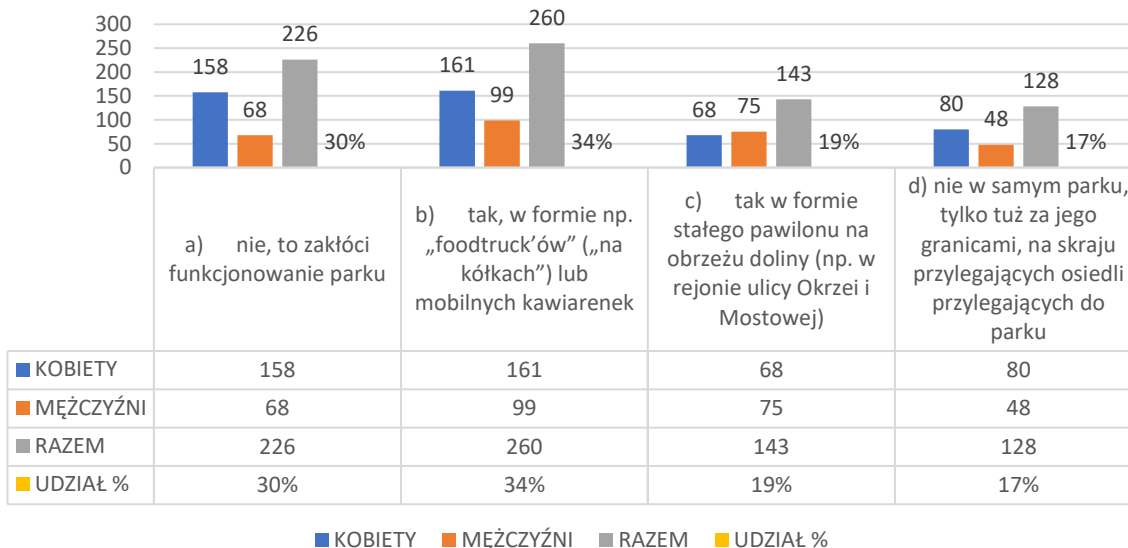
Odpowiedzi na pytanie o preferowany sposób ustawienia ławek wykazały, że preferencje w tym zakresie są rozproszone (ze wskazaniem na cień). Wyraźnie widać tęsknotę za stacjonarnymi leżakami.

**Rozkład odpowiedzi na pytanie nr 12 w ankiecie w ujęciu zbiorczym:
W parku Dolina Silnicy jest obecnie 5 kładek łączących przez rzekę stronę wschodnią i zachodnią – czy uważa Pan(i) że jest to ilość wystarczająca?**

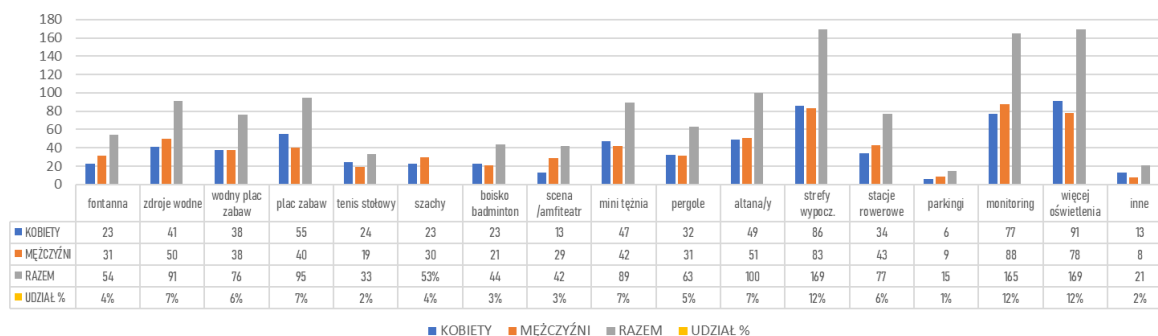
81% ankietowanych stwierdziło, że ich obecna ilość kładek (pięć) jest wystarczająca.

**Rozkład odpowiedzi na pytanie nr 13 w ankiecie w ujęciu zbiorczym:
Czy uważa Pan(i), że przestrzeń parku Dolina Silnicy powinna zostać uzupełniona o ofertę gastronomiczną?**

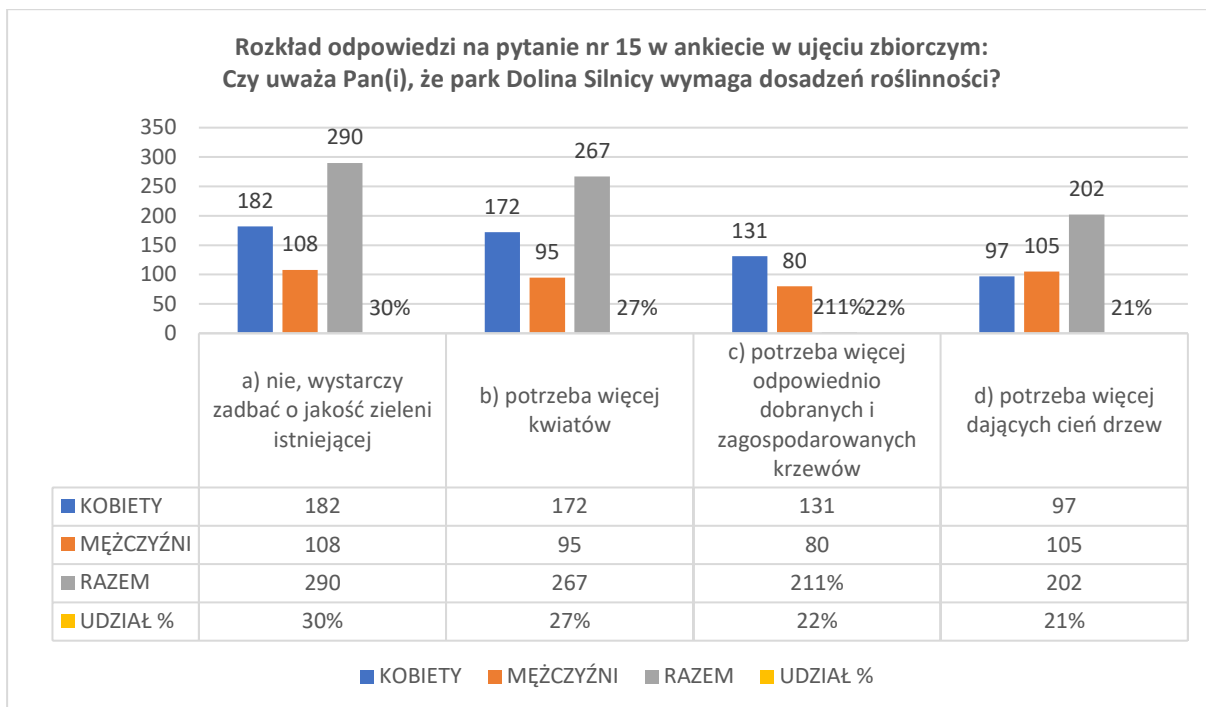

Tylko 30% ankietowanych jest zdania, że oferta gastronomiczna w parku nie jest wskazana: większość opowiadających się za funkcją gastronomiczną widzi ją w formie mobilnej (34% ankietowanych).

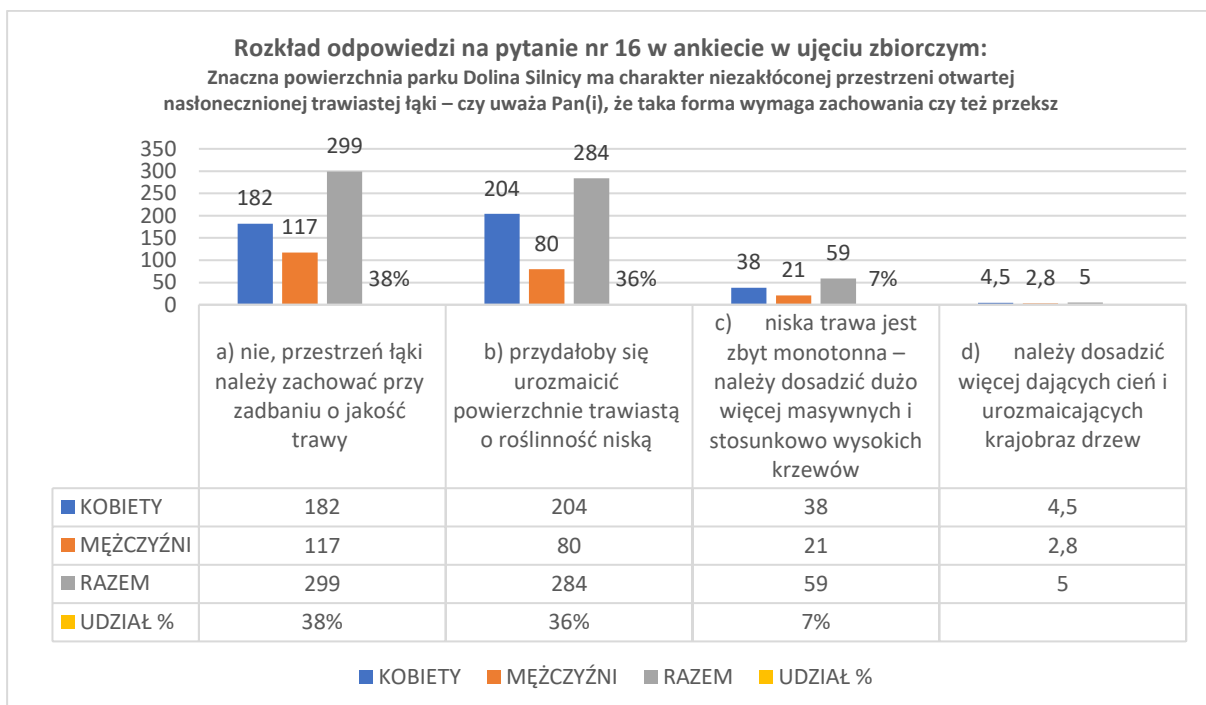
**Rozkład odpowiedzi na pytanie nr 14 w ankiecie Idea Kielce:
Jakiego rodzaju wyposażenie rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowe i inne (poza istniejącymi) przydałoby się Pana(Pani) zdaniem w parku Dolina Silnicy? (wybór 5 najbardziej preferowanych)**

Wyniki ankiety wskazują, że preferencje kielczan dotyczące innej parkowej infrastruktury są rozproszone (z akcentem na monitoring, oświetlenie i strefy wypoczynku – które wskazało po 12% ankietowanych).

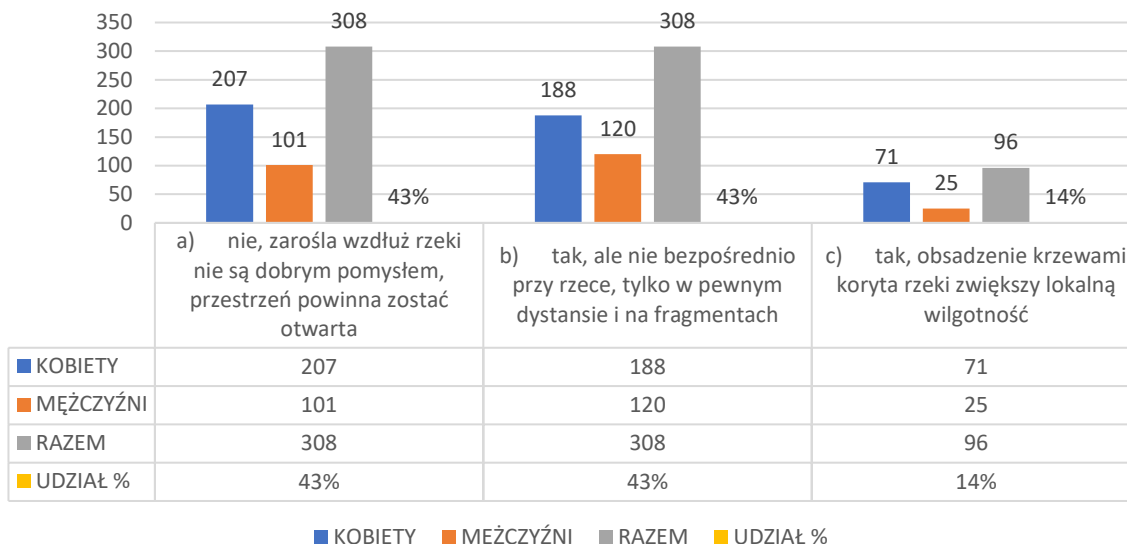

Ankietowani mieszkańcy dość ostrożnie podchodzą do potencjalnych zmian w układzie istniejącej roślinności – najwięcej (30% ankietowanych) uważa, że dosadzenia roślinności nie są potrzebne i wystarczy zadbać o jakość istniejącej zieleni. O ile część z respondentów (łącznie 49%) uważa dosadzenia za wskazane, to raczej roślinnością niską (kwiaty, krzewy) – potrzebę dosadzenia drzew artykułuje tylko 21% uczestników konsultacji.

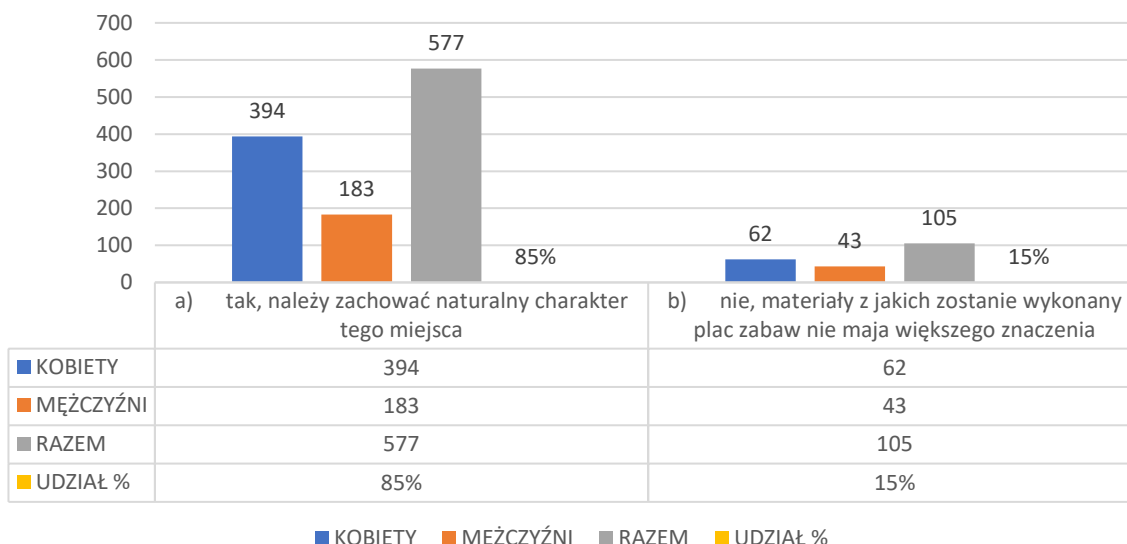
Ankietowani w zdecydowanej większości (74%) opowiedzieli się za zachowaniem stref niskiej roślinności – albo w wersji zbliżonej do obecnej (38%) albo uzupełnionej o dodatkowe rodzaje niskiej roślinności (36%).

**Rozkład odpowiedzi na pytanie nr 17 w ankiecie w ujęciu zbiorczym:
Czy uważa Pan(i), że dosadzenie wzdłuż koryta rzeki krzewów podniesie jakość przestrzeni parku?**

Tylko 14% ankietowanych opowiedziało się obsadzeniem koryta rzeki krzewami; większość mieszkańców uważa, że przestrzeń koryta rzeki powinna zostać otwarta.

**Rozkład odpowiedzi na pytanie nr 18 w ankiecie w ujęciu zbiorczym:
Czy plac zabaw – w formie i materiale naturalny, ekologiczny – byłby w parku Dolina Ślony potrzebny?**

Zdecydowana większość mieszkańców jest za budową placu zabaw z materiałów naturalnych, ekologicznych, wpisujących się w istniejący naturalny zielony krajobraz.

WYPOWIEDZI „OTWARTE”

Pytanie nr 4 - Jeśli Pan(i) nie odwiedza parku Dolina Silnicy lub bywa bardzo rzadko, jaki jest tego główny powód?

Wśród 175 udzielonych na to pytanie odpowiedzi główne powody według liczebności wskazań:

1. Zły stan zaniedbanej i zdegradowanej przestrzeni.....73 wypowiedzi (42%)
2. Za daleko.....44 wypowiedzi (25%)
3. Brak czasu.....32 wypowiedzi (18%)
4. Jest niebezpiecznie.....15 wypowiedzi (9%)
5. Inne (wiek, zdrowie, samotność).....6 wypowiedzi (3%)
6. Zła pogoda.....5 wypowiedzi (3%)

Szczególnie ciekawą i cenną częścią badania są wypowiedzi otwarte. Wśród uwag o charakterze ogólnym wybrzmiewa z nich przede wszystkim podkreślanie zderzenia: z jednej strony wysokiego potencjału Doliny Silnicy, a z drugiej - skrajnego zaniedbania jej przestrzeni pod każdym możliwym względem: zdewastowanych nawierzchni alejek, chodników i ścieżek rowerowych, zaniedbanej roślinności, zniszczonych nieestetycznych kładek, połamanych ławek, zaśmiecenia, brudu. Ta grupa respondentów (ponad 100 osób) podkreśla, że w przypadku parku Dolina Silnicy nie trzeba żadnych rewolucji – wystarczy mocno podnieść jakość tego co jest i regularnie o to dbać.

SYNTETYCZNE PODSUMOWANIE WOLNYCH WYPOWIEDZI

KWESTIONARIUSZA ANKIETY KONSULTACYJNEJ

nt. preferencji mieszkańców co do zagospodarowania parku miejskiego Dolina Silnicy na odcinku od al. IX Wieków Kielc do ul. Jesionowej w Kielcach

Pytanie 4

Jeśli Pan(i) nie odwiedza parku Dolina Silnicy lub bywa bardzo rzadko, jaki jest tego główny powód?

Wśród 175 udzielonych na to pytanie główne powody według liczebności wskazań:

1. Zły stan zaniedbanej i zdegradowanej przestrzeni.....73 wypowiedzi (42%)
2. Za daleko.....44 wypowiedzi (25%)
3. Brak czasu.....32 wypowiedzi (18%)
4. Jest niebezpiecznie.....15 wypowiedzi (9%)
5. Inne (wiek, zdrowie, samotność).....6 wypowiedzi (3%)
6. Zła pogoda.....5 wypowiedzi (3%)

Pytanie 19

Czego w parku Dolina Silnicy brakuje Panu(Pani) najbardziej? (tylko jedna najważniejsza rzecz/pojęcie)

oraz

Pytanie 20

Uwagi o charakterze otwartym (dowolne)

- pogrupowane wspólnie wg tematyki -

Ogólne, ideowe (161 wypowiedzi)

Pyt. 19 (55 wypowiedzi)

W zakresie uwag ogólnych/ideowych większość kobiet i mężczyzn (ilość wypowiedzi kobiet i mężczyzn wyrównana) wskazała brak elementarnego porządku, czystości, ładu, estetyki i jakości, określając Dolinę Silnicy jako obszar ekstremalnie zaniedbany i zdewastowany pod każdym względem (brak gospodarza, brak opieki). Cześć osób (6 wypowiedzi) imiennie wskazuje lewobrzeżną, wschodnią część doliny jako najbardziej zaniedbaną – wskazano konieczność odpływu wody/odwodnienia w miejscach

zalewowych. Dwie wypowiedzi za zaprojektowaniem harmonijnego powiązania parku z osiedlami wokół i ochrony granic doliny w kontekście sąsiednich inwestycji.

Pyt. 20 (106 wypowiedzi)

Większość ze 106 wypowiedzi wskazuje wysoki potencjał Doliny Silnicy ale jednocześnie za największą jego wadę uznaje skrajne zaniedbanie przestrzeni pod każdym możliwym względem: zdewastowane nawierzchnie alejek, chodników i ścieżek rowerowych, zaniedbana roślinność, zniszczone nieestetyczne kładki, połamane ławki, zaśmiecenie, brud. W tym kontekście 17% wypowiedzi zdecydowanie popiera sygnalizowany przez samorząd zamiar interwencji/rewitalizacji. Ww. grupa osób twierdzi, że dla osiągnięcia sukcesu wystarczy w odpowiedni i systematyczny sposób zadbać o materię już istniejącą, zdecydowanie opowiadając się za naturalnym charakterem parku, zachowaniem jego specyficznego ekosystemu, różnorodności biologicznej z podmokłościami i oczkami wodnymi włącznie („*jak najwięcej natury, jak najmniej przekształceń*”) oraz wprowadzeniem oznakowania i ścieżek dydaktycznych nt. lokalnej flory i fauny. Pojawia się nawet jeden daleko idący pomysł utworzenia w dolinie rezerwatu. W ww. grupie wypowiedzi mieszczą się w 100% seniorzy (tęsknota za ciszą, spokojem i wolnym od zgiełku pięknem krajobrazu). Ww. grupa ankietowanych (22% wypowiedzi) wyraźnie przeważa w wyobrażeniach nt. charakteru parku nad zwolennikami jego ożywienia poprzez nasycenie infrastrukturą rekreacyjną dla wszystkich grup wiekowych, wykreowaniem miejsc spotkań i stref relaksu, wprowadzenie oferty gastronomicznej, imprez kulturalnych i rozrywkowych itp. „event’ów (8% wypowiedzi).

Pojawiają się także postulaty (10% wypowiedzi) powiększenia planowanego obszaru interwencji o rejon zalewu i relacje przestrzenne z przyległymi osiedlami, w tym jeden domagający się rozszerzenia interwencji na cały bieg rzeki w granicach miasta.

Wśród wypowiedzi znalazła się także propozycja wykształcenia krzyżującego się z Doliną Silnicy liniowego założenia „zielonego” na osi wschód-zachód (bez sprecyzowania szczegółów).

Infrastruktura komunikacyjna, nawierzchnie (191 wypowiedzi)

Pyt. 19 (115 wypowiedzi)

Największy odsetek wypowiedzi na tematy związane z komunikacją (aż 54%) stanowią uwagi o dotkliwym braku równych nawierzchni dla pieszych i rowerzystów (najliczniej wymieniana potrzeba pierwszej kolejności, wypowiedzi kobiet i mężczyzn w równowadze) z częstym wskazywaniem szczególnej destrukcji szlaków komunikacyjnych po stronie wschodniej. Druga w kolejności wymieniana potrzeba (11% wypowiedzi) to dość zdecydowane postulaty separacji ścieżek rowerowych od alejek dla pieszych.

Wśród uwag ogólnych wnioski o lepsze skomunikowanie doliny, w szczególności połączenia strony wschodniej i zachodniej doliny tj. pieszego i rowerowego skomunikowania rejonu ul. Okrzei/Mostowej z rejonem ul. Poczieszki/Nowy Świat/Wiosenna – wraz ze stworzeniem dostępności dla osób niepełnosprawnych i wózków dziecięcych. Także wnioski o lepsze oznakowanie szlaków komunikacyjnych.

W zakresie infrastruktury rowerowej postulaty poszerzenia ścieżki rowerowej do 3 m w nawierzchni asfaltowej (za wąską, a ruch rowerowy będzie wzrastał), uzupełnienie braku stojaków rowerowych oraz postulat wygodnego dojazdu rowerem od strony wschodniej (ul. Nowy Świat) oraz od strony zachodniej (ul. Okrzei). Jako dobry wzorzec ścieżki rowerowej w naturalnej zieleni podana Łynostrada w Olsztynie.

Pojawiają się także uwagi o braku parkingów dla aut.

Pyt. 20 (76 wypowiedzi)

W zakresie infrastruktury komunikacyjnej zdecydowanie najwięcej uwag (aż 54% wypowiedzi) dotyczy bardzo złego stanu nawierzchni chodników i alejek oraz konieczności ich naprawy/modernizacji – przy czym pojawiają się incydentalnie wnioski o nie stosowanie kostki betonowej i zastosowanie wszędzie wyłącznie nawierzchni przepuszczalnych. Jedna wypowiedź przeciwna osuszaniu terenu po stronie wschodniej (podmokłość największym przyrodniczym walorem) z postulatem umiejscowienia alejki w newralgicznych miejscach „na palach” ponad poziomem terenu (wsporcza estakada). Równocześnie dość silnie wybrzmiewa postulat odseparowania ścieżek rowerowych od chodników i alejek dla pieszych (16% wypowiedzi) ze względów bezpieczeństwa. Niewielka część wypowiedzi (4%) sugeruje nie wprowadzanie infrastruktury rowerowej we wschodniej części doliny lub spowolnienie ruchu rowerowego. Na trzecim miejscu pod względem ilości wypowiedzi (14%) jest postulat modernizacji i

przebudowy ścieżek rowerowych (nawierzchnie asfaltowe) z jednoczesnymi wnioskami o rozbudowę systemu połączeń rowerowych z otaczającymi terenami, w tym na kierunkach poprzecznych (5% wypowiedzi) – w tym kontekście pojawiają się też wnioski o budowę zjazdów rowerowych od strony wschodniej oraz wyposażenie w stojaki rowerowe (1%). Po raz kolejny wybrzmiewa postulat rowerzystów o budowę bezkolizyjnej przeprawy rowerowej przez aleję IX Wieków Kielc (5% wypowiedzi) wzorem istniejącej przy ul. Ogrodowej. Część osób (3%) uważa za stosowne wydzielenie dodatkowego wąskiego pasa alejki dla biegaczy.

W ujęciu systemowym 5% wypowiedzi wskazuje na konieczność realizacji ciągów komunikacyjnych a dolinie we wszystkich możliwych relacjach (w tym poprzecznych), z wytworzeniem dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz wózków dziecięcych. Jeden wniosek o budowę kładki/estakady pieszorowerowej przekraczającej dolinę na górnym poziomie na kierunku Mostowa – Pociuszka.

Infrastruktura parkowa (inna niż komunikacyjna) – 160 wypowiedzi

Pyt. 19 (116 wypowiedzi)

W kwestii braków infrastruktury parkowej (innej niż komunikacyjna) padło ogółem 116 wolnych wypowiedzi ze zdecydowaną przewagą wypowiedzi kobiet (72%). Zdecydowanie najwięcej wskazań (22% wypowiedzi) dotyczyło braku innych niż ławki urządzeń do wypoczynku, relaksu i rekreacji, wskazując na potrzebę aranżacji stref wypoczynkowych, stref relaksu, miejsc do spotkań (seniorzy: plenerowy „Klub Seniora”). Jako braki w ww. wyposażeniu wskazywane są m.in.: stoliki, miejsca piknikowe, hamaki, leżaki pojedyncze i podwójne, zadaszone altany do spotkań (jak na os. Bocianek), mini plac z kwiatami i ławkami, plac sensoryczny, tężnię (3%).

Na kolejnych miejscach pod względem wskazywania braków są kosze na śmieci i psie odchody oraz brak ławek w dobrym stanie (po 15% wypowiedzi), przewijają się także uwagi o braku wkomponowanych w otoczenie publicznych toalet. Na brak fontann lub parku wodnego wskazuje 8% wypowiedzi.

Pojawiają się także nieliczne wskazania (po ok. 3% wypowiedzi) braku małej architektury, infrastruktury sportowej (boiska do badmintonu, tenis stołowy, plac do gry w siatkówkę, pumptrack, bezpieczna górka saneczkowa) oraz parku/miejsca dla psów. Dwa postulaty budowy muszli koncertowej/mini sceny dla lokalnych zespołów.

Pyt. 20 (44 wypowiedzi)

W zakresie infrastruktury parkowej (innej niż komunikacyjna) najwięcej wypowiedzi (27%) postuluje utworzenie stref relaksu, wypoczynku, miejsc spotkań itp.; 14% ankietowanych stwierdza, że najbardziej brakuje ogólnie infrastruktury wypoczynkowej innej niż ławki. Brak samych ławek odczuwa 7% wypowiedzi w tym module (uwagi, aby ławek nie lokalizować przy drodze rowerowej).

Aż 25% wypowiedzi wskazuje na brak koszy na śmieci.

W odosobnionych głosach kreatywnych proponowane uzupełnienie oferty wypoczynkowej o: miejsce na grilla lub ognisko (5%), punkty bookcrossing (5%), a także - mini scenę z kinem letnim, park wodny, fontanny wzdłuż koryta, tężnię, miejsce do drobnych napraw rowerowych (2% wypowiedzi). Jedną propozycją ukrycia szpecących rur ciepłowniczych.

Place zabaw – (52 wypowiedzi)

Pyt. 19 (42 wypowiedzi)

Temat placu zabaw poruszono w łącznie 42 wolnych wypowiedziach (wyraźna przewaga głosów kobiet - 76%) wskazujących brak „porządnego” placu zabaw dla dzieci, z bezpieczną nawierzchnią. Istniejący plac zabaw oceniany jest jako zdewastowany, niebezpieczny i oferujący zbyt mało atrakcji. Sugestia, aby rodzaj urządzeń dobrać w drodze konsultacji z rodzicami (nie zostawiać takich decyzji urzędnikom). Przebija się postulat dostosowania placu zabaw z ofertą dla różnych grup wiekowych (w tym „maluszków” i dzieci powyżej 12 lat) oraz kącika dla mam z niemowlakami. Podany wzorzec urządzenia parku naturalnego Dolinka Służewska, postulat wykorzystania ukształtowania terenu np. do montażu tyrolki.

Jedną propozycją wodnego, błotnego placu zabaw lub wysypanego piachem, jedną propozycją ogrodzenia placu zabaw i jedną za naturalną formą placu zabaw.

Pyt. 20 (10 wypowiedzi)

Łącznie 8 wolnych wypowiedzi na temat placów zabaw postuluje budowę wielofunkcyjnych placu/ów zabaw (postulaty kobiet przeważają dwukrotnie) skierowanych do każdego przedziału wiekowego (w tym propozycja wodnego placu zabaw na wzór istniejącego w Toruniu lub placu sensorycznego) ze

wskazaniem na użyteczności tego typu rozlokowane na skwerze Szarych Szeregów lub w Zagnańsku. Istniejący plac zabaw oceniany jest jako zdewastowany, niebezpieczny i niosący zbyt małą ofertę. W opozycji do ww. uwag 2 wypowiedzi zdecydowanie przeciwne tworzeniu w Dolinie Silnicy placów zabaw, bo zaburzy to pożądany naturalny charakter parku – plac zabaw już istnieje i nie ma potrzeby tworzenia kolejnego w odróżnieniu od konieczności doinwestowania wiejskich placów osiedlowych (plac zabaw powinny być na osiedlach, nie w parkach).

Gastronomia - 68 wypowiedzi

Pyt. 19 (54 wypowiedzi)

Uznanie za największy brak oferty gastronomicznej (ogólnie) znalazło się w 54 wolnych wypowiedziach (przewaga wypowiedzi mężczyzn – 63%), w tym 11 głosów za formą mobilną (przewaga mężczyzn – 73%), jeden głos za pawilonem gastronomicznym o ciekawej architekturze. Sygnalizowany profil gastronomii: lody, napoje, kawa, ciastka, choć są też pojedyncze męskie głosy za drink barem; tzw. sezonowym „summer barem” lub „beach barem” z muzyką („piwko”). Dwa głosy za połączeniem gastronomii (plus toaleta) ze strefą wypoczynku, jeden głos za lokalizacją jak najbliżej rzeki. Trzy głosy za bodową miejsc do grillowania (altana).

Pyt. 20 (14 wypowiedzi)

W wolnych wypowiedziach łącznie 14 głosów za wprowadzeniem oferty gastronomicznej (postulaty mężczyzn przeważają dwukrotnie) w formie restauracji, „summer baru”, „beach baru”, foodtrucków. Dla foodtruck’ów jedno przykładowe wskazanie na bary przy Orlej z propozycją lokalizacji podobnych atrakcji w rejonie ulicy Jesionowej lub w pobliżu istniejącej Strefy Relaksu. Jeden wyraźny głos za gastronomią całoroczną.

Oświetlenie – (73 wypowiedzi)

Pyt. 19 (52 wypowiedzi)

łącznie 52 wypowiedzi (głosy kobiet i mężczyzn wyrównane) uznające za najbardziej dotkliwy brak oświetlenia. Dwie wypowiedzi zwracające szczególną uwagę na konieczność oświetlenia rejonu Urzędu Wojewódzkiego, propozycja zastosowania przy alejkach inteligentnego oświetlenia LED z czujnikami ruchu, propozycja wprowadzenia także oświetlenia dekoracyjnego/scenograficznego.

Pyt. 20 (21 wypowiedzi)

W ramach wolnych wypowiedzi łącznie 21 głosów za wprowadzeniem w przestrzeń Doliny Silnicy oświetlenia (16 głosów mężczyzn – 81%), jedna propozycja wprowadzenia oświetlenia dekoracyjnego, scenograficznego.

Bezpieczeństwo (58 wypowiedzi)

Pyt. 19 (33 wypowiedzi)

Ogółem 33 wypowiedzi (wyrównane głosy kobiet i mężczyzn) uznające za największy brak poczucia bezpieczeństwa, szczególnie po zapadnięciu zmroku - część ze wskazaniem na stwarzające wieczorem zagrożenie grupki głośnej młodzieży oraz za dnia ryzyko potrącenia przez rowery. Wskazywana konieczność wprowadzenia monitoringu oraz częstych patroli policji i straży miejskiej.

Pyt. 20 (25 wypowiedzi)

W tematyce bezpieczeństwa łącznie 25 wolnych wypowiedzi za koniecznością poprawy bezpieczeństwa poprzez oświetlenie, monitoring, patrole policji i straży miejskiej (głosy kobiet i mężczyzn w równowadze), w tym 2 głosy przeciwne skupiskom siedzisk w jednym miejscu (głośne zachowania młodzieży) i 2 głosy za spowolnieniem ruchu rowerowego (rowerzyści nie przestrzegają przepisów, zdarzają się wypadki z udziałem ludzi i psów).

Zieleń, woda, powietrze, flora, fauna (108 wypowiedzi)

Pyt. 19 (66 wypowiedzi)

Na temat „przyrodniczy” udzielono łącznie 66 wypowiedzi – część z nich (8: 12%) wskazuje na brak dbałości o istniejącą roślinność uważając, że sama odpowiednia pielęgnacja istniejącej już roślinności w sposób istotny odmieniłaby wizerunek Doliny Silnicy. W tym aspekcie przebija się też wyraźnie postulat częstszego, systematycznego koszenia traw (6 głosów: 9%) z uwagą, że koszenie dwa razy do roku to zdecydowanie za mało (powstają „chaszczki” przerastające nawet ławki).

Najwięcej postulatów (27 głosów: 41%) dotyczy uzupełnienia różnorodności zieleni, z czego 11 (17%) za dosadzeniem drzew, 20 (30%) za zielenią średnią i niską – w tym 9 (14%) ze wskazaniem na kwiaty i łąki kwietne oraz 2 za specjalnymi okazami roślin.

Wyrażana jest też tęsknota za zadaniem o koryto (oczyszczenie) i czystość wody w rzece (6 głosów: 9%, w tym jeden za stworzeniem możliwości wędkowania) oraz za zagospodarowaniem i zaaranżowaniem oczek wodnych z ekosystemem (2 głosy). Jeden głos za ogrodzeniem mokradeł będących ostoją ciekawych oraz unikalnych roślin i dzikiego ptactwa.

Propozycja budowy nad alejkami obrosniętych zielenią drewnianych przechodnich altan/pergoli, tablic informacyjnych o lokalnej faunie i florze (występujące gatunki ptaków: dzięcioł zielony, kowalik, wilga) oraz zimowych budek – schronienia dla jeży.

Pyt. 20 (42 wypowiedzi)

Tematykę zieleni poruszono ogółem w 42 wolnych wypowiedziach (wypowiedzi kobiet i mężczyzn w równowadze). Największy odsetek uwag (26%) wskazuje na konieczność regularnego systematycznego koszenia traw. 17% wypowiedzi wskazuje na brak dbałości o istniejącą zielenią – wskazywana jest przy tym konieczność stałej obecności ogrodników (posiadanie parku to konieczność nieustannej interwencji, wystarczy dbać, niekoniecznie są potrzebne inne inwestycje). Na drugim miejscu pod względem ilości wypowiedzi znajduje się postulat dosadzenia większej ilości drzew (20% wypowiedzi), w tym propozycja dosadzeń w obrysie parku oraz w rejonie planowanej drogi ekspresowej S74. Kolejno, 14% wypowiedzi postulujących oczyszczenie koryta i wody w rzece z pojawiającym się postulatem podniesienia stanu wody (bez poniesienie poziomu wody park będzie mało warty a rzeka nie będzie jego integralną częścią). Życzenie dosadzenia zieleni średniej i niskiej wyrażono w 7% wypowiedzi. Dwie zdecydowane wypowiedzi za zachowaniem mokradeł i związanej z nimi roślinności, w opozycji dwie wypowiedzi zdecydowanie przeciwnie (postulat likwidacji, osuszenia – „zbirowisko komarów”).

Kreatywne propozycje: wykorzystanie spiętrzenia wody przy ul. Jesionowej poprzez zaaranżowanie mini wodospadu w zieleni i głązach oraz utworzenie miejskiego sadu/winnicy na wybranym fragmencie parku (element edukacyjny i użytkowy), którymi mogłyby się opiekować np. Ogród Botaniczny. Także montaż budek lęgowych dla ptaków.

Inne (25 wypowiedzi)

Pyt. 19 (20 wypowiedzi)

Pojedyncze wypowiedzi kobiet i mężczyzn w równowadze (łącznie 20) – w tym zbiorze najbardziej brakuje imprez/eventów (7 wypowiedzi), w tym rozrywkowych (muzyka, potańcówka, występy artystów). Ponadto brakuje: czystości, spokoju, śpiewu ptaków, kolorów, radości, nowoczesności, parku Street Workout („ćwiczenia uliczne”), charakterystycznego punktu/obiektu np. rzeźby (bez ideologii) lub ciekawej rośliny, pracy, ładnych młodych dziewcząt. Także plenerowych atrakcji typu zajęcia promujące jogę lub tai-chi.

Pyt. 20 (5 wypowiedzi)

Trzy propozycje organizacji w Dolinie Silnicy imprez np. zawody modelarskie, konkursy plastyczne dla dzieci, zajęcia z jogi, pikniki), dwie wypowiedzi zwracające uwagę na nieestetyczne rury ciepłownicze i garaże (zamaskowanie roślinnością, schowanie pod ziemię), jedna uwaga krytyczna do konstrukcji ankiety (wymaganie odpowiedzi do każdego pytania, brak odpowiedzi „nie wiem”).

Opracowanie:

mgr Krystyna Dobrowolska
mgr inż. arch. Artur Hajdorowicz
mgr Rafał Zamojski

